

ART

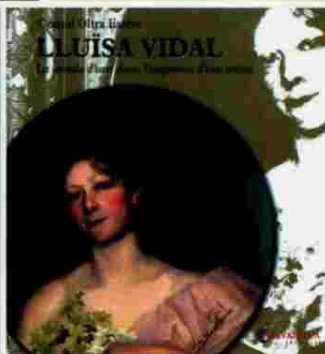
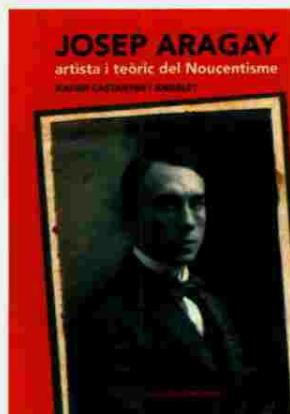
Fa poc, aquí en EL TEMPS es parlava de la figura de Josep Aragay, personatge complex i fonamental del Noucentisme. Doncs afortunadament n'acaba d'aparèixer la primera monografia, dedicada a Xavier Castanyer i editada per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat: *Josep Aragay, artista i teòric del Noucentisme*. Hi ha dos motius principals de joia amb aquest llibre: un és el fet de documentar a fons i des de tots els punts de vista aquella figura tan polièdrica d'Aragay, i l'altre que és l'edició d'una tesi doctoral de la Universitat de Girona, la qual cosa vol dir que les universitats joves d'aquest país, a part de formar investigadors des de fa uns anys, ja comencen també a produir fruits d'alt nivell, cosa que és molt bona per la salut del país, que no podia permetre's que tota la feina important sortís sempre del cap i casal.

Els països són millors –senzillament són el que han de ser– quan des de qualsevol punt de la seva geografia poden sorgir iniciatives i realitzacions de relleu, com ara aquesta, i si no fos així no faríem sinó repetir aquell model caduc i inconfés de l'Estat espanyol, encara mantingut avui tanmateix sense ànim d'esmena, per al qual fora del centre tot és per definició "provincià".

Un altre llibre recent és el de Maria Ojuel sobre *La Barcelona prodigiosa de Carles Pirozzini* (1852-1938), publicat per Pagès, de Lleida, en coedició amb l'Ajuntament de Barcelona. L'autora, que és ja una realitat sòlida, biografia aquest personatge que, sorgit del món de la Renaixença, esdevingué un dels grans cuiners de la prosperitat cultural de la Catalunya contemporània, que mogué entre bastidors nombroses iniciatives de la política cultural. Pirozzini, que tampoc combregava amb el model espanyol típic de centre-perifèria, impulsà l'Exposició Universal del 1888, i tota la sèrie de grans exposicions d'art col·lectives que des del 1891 posaren Barcelona al mapa de l'art del seu

Noves publicacions d'art

Francesc Fontbona

Cobertes de les quatre monografies dedicades a Josep Aragay, Carles Pirozzini, Rafael Subirachs i Lluïsa Vidal.

temps, en les quals, a part de servir de plataforma per als grans noms de l'art català –Rusiñol, Casas, Mir, Nonell, Torres-Garcia, Clarà, els Llimona i desenes més–, van passar els millors artistes mundials de l'època, encapçalats pels impressionistes francesos en bloc.

Judit Subirachs, una de les fonts de referència en la qüestió de l'escultura catalana vuitcentista, fa temps que ha deixat un tant al marge aquestes i altres dedicacions, com la que tenia al Centre d'Història Contemporània de Catalunya, per fer-se càrrec de la conservació i difusió de l'obra del seu pare, l'escultor Josep Maria Subirachs. Fruit d'aquesta dedicació és el volum *Subirachs a Barcelona*, editat per Mediterània, que fa l'inventari il·lustrat complet de tota l'obra pública que l'escultor té a la ciutat, des de l'abs-

tracta *Forma 212*, del 1957, fins a les portes de la façana de la Glòria del temple de la Sagrada Família, del 2009 al 2011, on fa de les lletres del Parnostre un baix relleu extraordinari. Que en la imatge de la Barcelona de la segona meitat del segle XX i el primer decenni del XXI Subirachs hi té un paper molt gran queda ben clar, per si no ho estava, en aquest volum.

Tots aquests llibres porten data encara del 2012, però ja al 2013 acaba de sortir *Lluïsa Vidal. La mirada d'una dona, l'empremta d'una artista*, de Consol Oltra Esteve, una biografia de la principal pintora catalana de l'època modernista, apareguda sota el segell de Salvatella.

No es pot dir que Lluïsa Vidal estigués desassistida bibliogràficament, per tal com ja existien sobre ella una altra biografia, de l'americana Marcy Rudo (1996), i el catàleg d'una exposició que la Fundació la Caixa li va dedicar el 2001. Però als països civilitzats, sobre personatges i qüestions interessants, n'hi ha més d'un estudi, i Lluïsa Vidal és en molts sentits una figura de relleu, que a part la seva vàlua personal formà part d'una família central dins la història de la cultura catalana del seu temps, que a més dels seus propis mèrits en el món de les arts decoratives, l'interiorisme i la pintura, està íntimament vinculada a gent com Pau Casals, Oleguer Junyent o Manuel de Montoliu. Qui fos capaç d'escriure un llibre sobre les activitats i relacions dels –i les– Vidal, si n'encerterà el to, podria assolir un dels relats reals més apassionants que amaga el món de la nostra història cultural.

ffontbon@bnc.cat